

Opsamling på gruppearbejde vedr. Landsbyudvalgets 17 anbefalinger og de lokale udviklingsstrategier, 9. juni 2018

Spørgsmålene til grupperne var:

1. Hvordan kan I arbejde med anbefalingen i jeres lokale aktionsgruppe?
2. Er anbefalingen relevant ift. jeres udviklingsstrategi – hvorfor eller hvorfor ikke?
3. Kan anbefalingen tages med i den næste programperiode – og hvordan kan man indtænke den i jeres udviklingsstrategi?
4. Kan anbefalingen bidrage til næste programperiode, og er der i den forbindelse noget, Erhvervsstyrelsen skal være opmærksom på?

1. Strategisk planlægning af kommunens landområder og landsbyer Udvalget anbefaler, at der i planloven indarbejdes en forpligtelse for kommunerne til i kommuneplanlægningen at foretage en strategisk planlægning for kommunens landsbyer og landområder.	Ingen arbejdsgruppe
2. Vurdering af de enkelte landsbyer og landområder med henblik på at sikre en differentieret og målrettet udvikling Udvalget anbefaler, at kommunerne forpligtes til i dialog med lokalsamfundet at foretage en vurdering af de enkelte landområder eller landsbyers tilstand, udfordringer og muligheder med henblik på at sikre en differentieret og målrettet udvikling af de enkelte landsbyer og landområder.	1. LAG'erne bør støtte/facilitere arbejdet i lokalsamfundet med at formulere en "lokal udviklingsplan", der gerne må ske i samarbejde med kommunen. Dog vigtigt, at der er en "bottom up" tilgang til arbejde, så lokalsamfundet føler ejerskab til anbefalingerne i den lokale udviklingsplan. 2. Anbefalingen er relevant ift. LAG'ens udviklingsstrategi. Selv om etableringen af arbejdspladser er vigtig, er det at have en udviklingsstrategi for, hvad et lokalsamfund vil satse på, et vigtigt grundlag for, hvad vi i LAG'erne vil støtte. 3. Omstillingen af landsbyer, fra det de var for 50 år siden, over dagens status præget af afvandring, skolelukning, og lukning af butikker til det vi kan håbe på om 50 år, forudsætter en lang og vedholdende indsats. Derfor også en aktuel indsats i den næste programperiode. 4. Vigtigt at sikre, at der i næste programperiode er adgang til at støtte lokalsamfundets udarbejdelse af lokale udviklingsplaner.

3. Særlig indsats i udpegede rekonstruktionsområder Udvalget anbefaler, at der i områder med betydelige udfordringer (kommunalt udpegede rekonstruktionsområder) skal være adgang til et katalog af særlige indsatser, der skal understøtte den løbende omstilling til et område med andre kvaliteter end bosætning og erhvervsvirksomheder, når der foreligger en rekonstruktionsplan med målsætninger for områdets udvikling.	Ingen arbejdsgruppe
4. Styrket indsats til nedrivning og istandsættelse af boligmassen Udvalget anbefaler, at Pulje til landsbyfornyelse forlænges og forøges fra 2019 til minimum 330 mio. kr. årligt i en ti-årig periode, og at der i første halvdel af denne periode foretages en ny behovsvurdering med henblik på eventuel yderligere finansiering og tilpasset anvendelse af puljen.	Ingen arbejdsgruppe
5. BoligJobordningen udvides til at omfatte nedrivning i landzone Udvalget anbefaler, at regeringen udvider BoligJobordningen til også at omfatte lønomkostninger til nedrivning af boliger beliggende i landzone.	Ingen arbejdsgruppe
6. Nye finansieringsformer til at tilpasse bygningsmassen Udvalget anbefaler, at der nedsættes et ekspertudvalg med kendskab til finansiering og landsbyernes særlige behov for modernisering af boligmassen med henblik på at udvikle en model for privat finansiering i kombination med offentlig og/eller filantropisk tilskud til renoverings-, sanerings- og ombygningsopgaver samt eventuel nedrivning i landsbyer og landdistrikter.	Resume mangler
7. Mulighed for at omplacere boliger i det åbne land	Ingen arbejdsgruppe

Udvalget anbefaler, at der nedsættes en tværministeriel arbejdsgruppe med henblik på at udarbejde en model for omplacering af boliger i det åbne land, fx med mulighed for oprettelse af nedrivningsfonde på kommuneniveau. Hensigten med ordningen skal være, at der på sigt bliver færre men bedre boliger i det åbne land.	
8. Et tilpasset og mere varieret boligudbud Udvalget anbefaler, at kommunerne i dialog med lokalsamfundet vurderer boligbehovet i kommunens landsbyer og understøtter en tilpasning af udbuddet til den aktuelle efterspørgsel, herunder ved at understøtte etablering af et varieret udbud af leje- og andelsboliger for bl.a. familier og ældre i landsbyerne.	1. I samspil med udviklingsplaner. I dialog med private ansøgere. Udviklingsprojekter – nytænkning af boliger, evt. kontor- og bofællesskaber. Nytænkning af arbejdsformer, fx Klitmøller. 2. Ja – boliger er et problem, bl.a. grundet finanskrisen Lejeboliger for at ”prøvebo” et område. Bosætning er en del af vores strategier. 3. Boligudfordringer er en udfordring for de fleste LAG'er og hænger sammen med finanskrisen og bosætning. 4. Forholdet mellem finanskrisen, planlov og tilflytning og nedrivning Samarbejde med store arbejdspladser og deres behov for medarbejdere
9. Øget tilgængelighed til landskab og natur Udvalget anbefaler, at kommunerne i deres fysiske planlægning er opmærksomme på i dialog med lodsejerne at fastholde og om muligt øge tilgængeligheden til landskab og natur som en særlig attraktion og bosætningsmotiv i landsbyerne.	1. Privat initiativ – Der skal være mere oplysning til borgerne, det skal være mere synligt. Støtte og oplyse borgere og organisationer, medierne spiller en rolle. 2. Vil gerne have mere/øget bosætning. Der skal være mere info eller oplysning til lodsejerne om tilskudsmuligheder, både EU- og andre ordninger. 3. Bedre til at oplyse ansøgere, som LAG siger nej til. Koordinatorer skal udveksle kontakter, og erfaringer, og skal være bindeled til andre aktører. Kan de hjælpe landmændene med at forstå fordelene i det åbne land, kan der gives bedre tilskud ved frigivning af jord/land.
10. En mere langsigtet planlægning af de nære offentlige servicetilbud Udvalget anbefaler, at kommunerne i højere grad planlægger for en langsigtet udvikling i de nære offentlige servicetilbud, så der skabes forudsigelighed og sikkerhed om det fremtidige serviceniveau hos beboere og tilflyttere.	Ingen arbejdsgruppe
11. Nye kollektive trafikløsninger	Ingen arbejdsgruppe

Udvalget anbefaler, at stat og kommuner arbejder for en kollektiv trafikplanlægning, der sikrer tilfredsstillende forbindelser i landsbyerne og for fremtiden arbejder med at inddrage private og offentlige aktører i transportløsningerne.	
12. Samlokalisering af faciliteter og aktiviteter Udvalget anbefaler, at de enkelte lokalsamfund i højere grad udnytter fordele ved at sammentænke og dele fælles faciliteter, forenings- og fritidsaktiviteter, offentlig og privat service, forsyning mv.	1. Det er vigtigt at LAG er med til at iværksætte noget nyt, understøtte en trend. Det kan være en vigtig del af bosætning og trivsel på landet. I forbindelse med Klyngesamarbejde eller lokale udviklingsplaner kan det være vigtigt at have fokus på hvad man kan dele over større områder. LAG /FLAG understøtter samarbejde, og samlokalisering er en brik i samarbejde. LAG/FLAG støtter lokalområder. Det kan være vigtigt for aktionsgruppen at være med til at forstyrre / ændre. Ofte er der gamle skel, der skal nedbrydes og fjendskaber der skal begraves for at et frugtbart samarbejde kan opstå. Ofte er det tilflyttere der tør tænke lidt vildere, og de ser ikke skel på samme måde som dem der har boet der i generationer. Alle tilstedeværende aktionsgrupper har UVS hvor området passer. Bosætning og trivsel på landet. Ofte sker udvikling på baggrund af den brændende platform: skolelukning eller lign. Nyt fyrtårn baseret på lokal proces. 2. Passer fint da området kræver samarbejde og nytænkning, og ofte en udvikling baseret på en lokal udviklingsplan eller lign. 3. Det er vigtigt at understøtte processer som basis for udvikling. Det er en udfordring af man kun kan søge 50%. Det er vigtigt at støtte professionel facilitator, da det kan være svært for ildsjæle alene at drive processerne. Nogle aktionsgrupper ønsker ikke at støtte konsulenter, men foretrækker lokale som B-indkomst eller lignende. Understøtte klynger. 4. Alle aktionsgrupper arbejder forskelligt. Ideerne skal komme fra lokalområdet – bottom up.
13. Bedre digital infrastruktur Udvalget anbefaler, at staten fortsat arbejder for at sikre mobildækning og udrulle bredbånd for at fremtidssikre erhverv og bosætning i landdistrikterne.	Digital infrastruktur indtænkes i LAG/FLAG. Mobil og fiber bredbånd er uundværlige redskaber til at fremme udvikling, bosætning, erhverv og turisme. LAG kan bidrage med støtte til forprojekter herunder surveys, rådgivning og projektbeskrivelse.

	Her er link til Broadband EU Best practices med vores danske projekt, finansieret i den forudgående periode. https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/content/asnet-broadband
14. Erhvervsudvikling med fokus på stedbundne potentialer Udvalget anbefaler, at kommunernes erhvervsfremme og erhvervsudvikling i særlig grad har fokus på landsbyernes eksisterende faciliteter og stedbundne potentialer.	• Obs på generationsskifte i eksisterende erhverv. • Det ER en LEADER opgave at udvikle de stedbundne potentialer mere end kommunens opgave. • Tættere samarbejde mellem LAG/FLAG og de enkelte kommuners erhvervskontor/foreninger • Måske overveje forpligtigelse til samarbejde mellem erhvervsfremmeorganet i den enkelte kommune og aktionsgruppen. • Obs på at LAG/FLAG midler ikke opfylder kommunernes økonomiske behov. • Kommuner kan ikke yder økonomisk støtte til erhverv – potentiale for godt samarbejde. • En del deltagere oplever, at udviklingsstrategien allerede HAR dette fokus. Enkelte ønsker at igangsætte arbejde med at øge samarbejdet med erhvervsorganet i deres kommune. • Overvej at være mere konkret i udviklingsstrategien om, hvem man konkret ser som aktiv samarbejdspartner. • Gruppen finder det i høj grad relevant ift. vores udviklingsstrategier. 4. ERST skal være opmærksom på ift. "stedbundne potentialer" er meget forskellige – og det er kommuner også. Flexibilitet – eller ikke for stramme rammer. Gruppen anbefaler i allerhøjeste grad at anbefalingen SKAL tages med i næste programperiode. Gruppen mener, at ERST skal være opmærksom på at LAG/FLAGs arbejde med erhvervsfremme skal følge LEADER principperne.
15. Bedre tilgængelighed til arbejdsmarkedet Udvalget anbefaler, at det forhøjede befordringsfradrag i yderkommunerne videreføres fra 2019, men at der nedsættes en arbejdsgruppe, der skal fremlægge forslag til en mere målrettet ordning.	Ingen arbejdsgruppe

16. Tættere dialog og samarbejde mellem kommune og lokalsamfund Udvalget anbefaler, at udvikling af landsbyerne sker i samråd mellem kommunen og lokalbefolkningen med henblik på at sikre en bredt forankret udvikling med en fælles retning, både når det handler om fysisk planlægning og velfærdsløsninger.	1. Information – Kommune og lokalsamfund skal have kendskab til hvad aktionsgruppen kan bidrage med. 2. Kommunal support – tag beslutning om kommunal mellemfinansiering (hvis ikke man har det i forvejen). 3. LAG/FLAG strategi og programperiode – denne anbefaling har ingen konkret berøring med aktionsgruppens udviklingsstrategi.
17. Mere fokus på faciliteter og aktiviteter, der samler landsbysamfundene Udvalget anbefaler, at staten via midler fra Landdistriktspuljen samt Landdistriktsprogrammet og kommunerne understøtter fastholdelse og etablering af fælles faciliteter til forenings- og fritidsliv, fælles mødesteder, begivenheder samt mulighed for deleøkonomiske løsninger i landsbyerne.	1. Absolut relevant for aktionsgruppens del af strategien. Stort potentiale at der er aktiviteter for lokale og også strukturer der understøtter. Med i alles strategier. 2. Almennyttig med i strategien. Alternative finansieringsformer. • Deleøkonomi – delebiler, fælles haver og fælles grej • Begivenheder – andre brugere, fribilletter • Øget selvforsyningsgrad (Bornholm har 8% lokal produktion) • Sociale mødesteder – tilgængelighed for alle (haller) • Udviklingsselskaber – fx galleri hus, restauranter = mindre affolkning 3. Ind i næste strategi – skaber rammer for bosætning og liv – det skal altid være et kerneområde. Samspil mellem kommune, strategi, puljer og andre puljer. 4. Altid et centralt område, - behov for nytænkning og frivillighed Dette vil føre til mindre affolkning, øget bosætning og øget turisme. LAG og kommune skal spille mere sammen. Obs: Tænk LAG med ind i pensionselskaber – som turismeaktør.